

מנהיגות פורצת דרך

דוד בן גוריון

זרקור על דמותו של דוד בן גוריון

דוד בן גוריון בפולין נולד בשנת 1886. בשנת 1906 עלה לארץ ומילא תפקידים רבים בהנהגת היישוב היהודי בארץ. הוא הוביל את המאבק להקמת מדינה יהודית בארץ ישראל ובשנת 1948 הכריז על הקמתה. בן גוריון היה ראש הממשלה ושר הביטחון הראשון של מדינת ישראל ופעל במשך שנים לביסוסה של המדינה. הוא מילא תפקיד חשוב בעיצובו של צה"ל, עשה רבות להבאת המוני עולים לארץ ונחשב לאבי חזון ההתיישבות בנגב. דוד בן גוריון נפטר בגיל 87 בתשל"ד, 1973, ונקבר ליד פולה רעייתו, בשדה בוקר, במקום שנקרא על שמו: "מדרשת בן גוריון".

ערכים המשתקפים בנאומיו של דוד בן גוריון

לפניכם דברים שאמר דוד בן גוריון בהזדמנויות שונות. קראו אותם ובררו מה אפשר ללמוד מדבריו על דמותו כמנהיג:

- מה היה החזון שלו? במה האמין?
 - מה היו הערכים שהנחו אותו?
 - מה היו עמדותיו בנושאים כמו: הקמת המדינה, יישוב הארץ, הצבא?
- למנחים: מומלץ לחלק את המליאה לקבוצות, כך שכל קבוצה תתמקד בקטעים אחדים.

במליאה

- נציגי הקבוצות ידווחו על הערכים והאמונות של דוד בן גוריון שביררו בשיח הקבוצתי.
- לפניכם רשימת תכונות ואפיונים. בחנו מה מרשימה זו אפשר לייחס לדוד בן גוריון כמנהיג: בעל חזון, נותן דוגמה אישית, מקבל אחריות, סמכותי, מציב אתגרים, מעורר השראה, משדר עוצמה, מציב אתגרים, מעניק ביטחון, מאמין בדרך שבחר, סוחף, נחוש. (תוכלו לציין גם תכונות ואפיונים שאינם מופיעים ברשימה).
- הכינו תעודת זהות לדוד בן גוריון ובה תארו:
 - תפקידים שביצע בתקופות שונות בחייו.
 - פעולות מרכזיות שביצע במסגרת תפקידיו.
 - ערכים שהנחו אותו.

קטעים מנאומיו של דוד בן גוריון

"...ישנה לדעתי משימה אחת שאינה רגעית וחולפת אלא היא משימת הדור: עלייה ויישובו של הדרום והנגב. נוכל לה אם נשתמש בשתי התכונות שנתברכנו בהן: חלוציות ומדע..."

"...לא אוכל לקבל הצעה שלא להגן על המדבר - באשר אנו חייבים בהגנת תל אביב. אם לא נעמוד על המדבר - לא תעמוד תל אביב. קיומו של הנגב הוא אולי ממשי יותר מקיומה של תל אביב..."

מתוך נאום בוועדת הביטחון בשנת 1948

"...בנגב ייבחו העם בישראל ומדינתו - כי רק במאמץ מלוכד של עם מתנדב ומדינה מתכננת ומבצעת נוכל למשימה הגדולה של הפרחת השממה ויישובה. מאמץ זה יקבע גורלה של מדינת ישראל ומעמדו של עמנו בתולדות המין האנושי..."

מתוך נאום "משמעות הנגב" שנשא בן גוריון בשנת 1955

"... (על הקמת מדינת ישראל) ידעתי שזה לא פשוט ולא קל, ומי שרודף אחרי הקלות - אל ילך בדרך זו. אבל מי שיש לו אלוהים בליבו ומרגיש צורך ויכולת להשתתף במעשי בראשית - זו הדרך..."

"... מולדת אי-אפשר לקנות בכסף או לכבוש בחרב. צריך אתה ליצור אותה בזיעת אפך..."

"ההיסטוריה נעשית בידי העם לא בידי אנשים, מנהיג הוא משרת הכלל, משרת האידיאה; רוב המנהיגים המובילים שואבים את כוחם מהתמיכה וההיענות שהציבור מעניק להם."

"... מדינאי, שהשלטון בשבילו אינו מטרה אלא אמצעי לשרת את עמו ואידיאל חיו,
חייב לבחון את הנסיבות, התנאים והצרכים של זמנו ומקומו, וגם כושרו, סגולותיו
ונטיותיו, כשהוא בא לקבוע אם רצוי שיוסיף לעמוד ליד ההגה, או שיסתלק זמנית או
לחלוטין..."

מתוך הספר "חזון ודרך" שכתב דוד בן גוריון

"... לא די שידע המפקד את מלאכתו. עליו להיות אוהב את האדם, שחיי הפקוד שלו
יהיו יקרים לו והחייל שנשלח אליו יהיה יקר לו, שיאהב אותו. רק מפקד כזה ימצא
בפקודיו מסירות הנפש שתוליכם לכל אשר ישלח אותם. אם המפקדים יעוררו את
האמון, את הדבקות ואת האהבה בחיילים שלהם - אזי תדע כל אם עבריה כי
הפקידה את גורל בניה בידי המפקדים הראויים לכך..."

"... כשאדם עולה במעלה ההר לא די שיראה מרחוק את הפסגה הגבוהה ויישא תמיד
את עיניו לקראתה, עליו לראות את השבילים ולבדוק אם אין בדרכים פתחים ובורות
או חיות טורפות. ואם ישנם, עליו להתגבר עליהם או לעקוף אותם אחרת לא יגיע
לפסגה..."

מתוך זיכרונותיו של בן גוריון: "פלונסק הייתה עיר שיהודיה למדו כולם עברית... בני
בעלי-המלאכה שבה, לא הרבו ללמוד בנעוריהם. שלמה צמח ואני היינו אוספים את
בני-הנעורים בבית הכנסת, בין מנחה למעריב, ומלמדים אותם עברית משופרת.
במשך הזמן אילצנו גם את הזקנים לדבר עברית, על-ידי כך שהיינו עונים להם
בעברית ופונים אליהם בעברית. והרי לך דבר משונה מאוד: העיירה דיברה עברית..."

מתוך הספר "בית אבי" שכתב דוד בן גוריון